

О П И С
навчальної дисципліни
ФІЛОСОФІЯ НАУКИ
на II семестр 2020 – 2021 н.р.

Ступінь вищої освіти – **МАГІСТР**
Галузь знань – 22 Охорона здоров'я
Спеціальність – 227 Фізична терапія, ерготерапія
Освітня програма – Фізична терапія.

1. Загальна характеристика дисципліни

Загальний обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС.

Статус дисципліни – нормативна.

Навчально-науковий інститут фізичної культури і здоров'я

Кафедра – філософії імені професора В.Г.Скотного.

Курс – 1; семестр – 2; вид підсумкового контролю – залік.

Викладач: кандидат філософських наук, доцент **Стуканов М.А.**

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лаборатор ні роботи	Практичні заняття	Семінарськ і заняття				
Денна	1	2	90/3	30	16	–	–	14	60	–	+	-
Денна*	1	2	90/3	30	16	–	–	14	60	–	+	-
Заочна*	1	1	90/3	4	4	–	–	-	86	–	+	-

(90 кредитів ЄКТС, *120кредитів ЄКТС).

2.3міст лекційного матеріалу.

Тема 1. Поняття науки.

Роль науки в сучасному суспільстві і апологія філософії науки.

Історична і предметна складність, плюралізм науки і проблема визначення її універсальних характеристик.

Наука як пізнавальна діяльність.

Наука як соціальний інститут

Тема 2. Передумови і причини виникнення науки. Виникнення теоретичного мислення в Стародавньої Греції.

Історичні і соціальні передумови виникнення науки. Протонаука цивілізацій Стародавнього сходу.

Місце і необхідність теоретичного мислення в структурі грецької цивілізації.

Особливості науки стародавніх греків.

Тема 3. Виникнення і розвиток сучасної науки. Класична і некласична науки.

Світоглядні і теоретичні засади критика и руйнування антично-середньовічної космології і онтології.

Обґрунтування необхідності поєднання теорії і практики як основи розвитку експериментальної науки.

Утвердження гіпотетико-дедуктивної методології пізнання та спростування некритичного емпіризму Аристотеля.

Світоглядні наслідки розвитку і панування раціонального мислення і науки в культурі Нового часу.

Поняття наукової раціональності, експлікації онтологічних і гносеологічних аспектів наукової раціональності науки класичного періоду.

Зміни предметного поля науки і обмеженість класичної раціональності на некласичному етапі її розвитку.

Особливості некласичної раціональності.

Постнекласична наука – особливості предмету, методу і світогляду.

Трансформації раціональності в сучасній науці і суспільстві.

Тема 4. Рівні наукового знання та пізнання.

Структура емпіричного знання.

Структура наукової теорії.

Співвідношення емпіричного і теоретичного знання.

Метатеоретичний рівень наукового пізнання.

Методи емпіричного дослідження.

Наукове спостереження.

Вимірювання

Гносеологічна функція приладів в емпіричному дослідженні.

Абстрагування і абстракція в структурі емпіричного знання.

Індукція, фальсифікація, екстраполяція.

Методи теоретичного пізнання.

Ідеалізація.

Формалізація.

Математичне моделювання.

Рефлексія як основний метод мета теоретичного пізнання в науці.

Тема 5. Зміни предмету і методів філософії науки в процесі історичного розвитку.

Формування проблематики філософії науки в процесі розвитку позитивістської філософії.

Концепція сутності і розвитку науки в творчості К. Поппера.

Механізми відтворення і розвитку науки в концепції Т.Куна.

Конкуренція дослідницьких програм як основа розвитку наукового знання в концепції І.

Лакотоса.

Полані, Тулмін, Фейєрабенд о механізмах відтворення і розвитку науки.

Тема 6. Історичний розвиток формальних і неформальних інститутів науки. Етос науки.

Формування інфраструктури інтелектуальної і теоретичної діяльності у середньовічному суспільстві.

Виникнення науки сучасного типу та її інституалізація у 16-18 ст. у Європі.

Класичний період в розвитку науки. Оформлення дисциплінарної структури.

Зміни організації, структури науки, місця в суспільстві в процесі перетворення науки в безпосередню продуктивну силу.

Особливості форм спілкування в науковому співтоваристві і трансляції знань. Інтелектуальні мережі, їх організація та призначення.

Універсальні імперативи, принципи відповідно з якими повинні діяти вчені в інтерпретації Р. Мертона.

Логіка розвитку науки і проблеми соціальної відповідальності.

Використання наукових досягнень і проблема соціальної відповідальності.

Свобода досліджень і соціальна відповідальність.

Тема 7. Наука – основа економічного і соціального прогресу сучасного суспільства.

Закономірності розвитку науково-технічного потенціалу розвинених країн.

Особливості сучасного етапу інтеграції науки і виробництва.

Науково-технічний прогрес і сучасна держава.

Тема 8. Філософські проблеми сучасної наукової картини світу.

Поняття, еволюція і функції наукової картини світу.

Загальні принципи і закони на засадах яких формується наукова картина світу.

Універсальний еволюціонізм – основа сучасної наукової картини світу.

Універсальна концепція Всесвіту в теоріях сучасної астрофізики.

Універсальна історія та її концептуальний каркас. Модель Снукса-Панова.

Місце наук про життя в структурі наукової картини світу.

Антропний принцип в сучасній НКС.

Загальна характеристика сучасної наукової картини світу.

3.ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

- Поняття науки.
- Передумови і причини виникнення науки. Виникнення теоретичного мислення в Стародавньої Греції.
- Виникнення і розвиток сучасної науки. Класична і неklasична науки.
- Рівні наукового знання та пізнання.
- Зміни предмету і методів філософії науки в процесі історичного розвитку.
- Історичний розвиток формальних і неформальних інститутів науки. Етос науки.
- Наука – основа економічного і соціального прогресу сучасного суспільства.
- Філософські проблеми сучасної наукової картини світу

4.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни передбачає: опрацювання монографій і статей з тематики філософії науки. Результат роботи: - написання конспектів

1. Опрацювати книгу Ж.П. Вернана «Происхождение древнегреческой мысли» <http://www.sno.pro1.ru/lib/ver/>
2. Опрацювати текст Койре Анри Очерки истории философской мысли і законспектувати дві статті «От мира «приблизительности» к универсуму прецизионности» «Галилей и Платон» <https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=2757516>
3. Опрацювати книгу Койре Анри О замкнутого мира к бесконечной вселенной <https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=4514599>
4. Опрацювати книгу Флека Людвига Возникновение и развитие научного факта <https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3204249>
5. Опрацювати книгу Куна Томаса. Структура научных революций http://www.bim-bad.ru/docs/kuhn_structure_of_scientific_revolutions.pdf Опрацювати книгу Поппера Карла Логика и рост научного знания <https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3671181>
Опрацювати

книгу Лакатос Имре. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ. История науки и ее рациональные реконструкции <https://www.twirpx.com/file/1423781/>

6. Опрацювати книгу Мирский Э.М., Юдин Б.Г. (ред.). Научная деятельность. Структура и институты <https://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=4403483>

7. Опрацювати книгу Еськова К. История Земли и жизни на ней https://booksafe.net/read/eskov_kirill-istoriya_zemli_i_zhizni_na_ney-19731.html#p7

Опрацювати книгу Лейн Ник. Вопрос жизни. Энергия, эволюция и происхождение сложности <https://www.twirpx.com/file/2470111/>

5. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється усними відповідями на семінарі, домашніми письмовими роботами, обговоренням переглянутих відео та екзаменом.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність				Спідс.
Відповіді на семінарських заняттях	Контрольна робота	Усні обговорення з метою виявлення якості засвоєння знань	Спот.	
60	20	20	100	100
Коефіцієнт погодження			0,6	0,4
Максимально можлива сума балів			60	40
Разом			100	

Кількість балів, що виставляється за семінарське заняття, враховує: усне опитування студентів; вміння відповідати на контрольні запитання та здатність знаходити варіанти творчого підходу до питань.

Облік успішності за усні виступи на семінарських заняттях студентів групи ведеться за чотирибальною шкалою Бали за усні відповіді обраховується за формулою: $x = \frac{A}{n} \cdot \frac{K}{5}$ де $K=60$, A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні змістового модуля, включаючи оцінки «2», n – кількість цих оцінок (не менше двох оцінок), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка за усні виступи. Кількість балів x заокруглюють до цілих. Якщо середня оцінка поточного контролю менша за 2.5, то $x = 0$.

Підсумкова оцінка за семестр $S_{\text{сум.}} = 0,6 S_{\text{пот.}} + 0,4 S_{\text{підс.}}$, де $S_{\text{пот.}}$ – кількість балів за поточний контроль, $S_{\text{підс.}}$ – кількість балів за підсумковий контроль (екзамен)..

Екзамен за талоном № 2 і перед комісією проводиться в письмово-усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ОСНОВНІ

1. Азимов Айзек Краткая история биологии. От алхимии до генетики / Пер. с англ. Л.А. Игоревского. — М.: ЗАО Изд-во Центрполиграф, . 2002. - 223 с.
2. Вернадский В.И. Научная мысль как планетное явление/Отв. ред. А.Л. ЯншинМ.: Наука, 1991. – 270 с.
3. Вернан Ж-П Происхождение древнегреческой мысли. – М.: Прогресс, 1988. – 234с.
4. Гайденко П.П. Эволюция понятия науки (XVII-XVIII вв.). М.: Либроком, 1987 г. – 568с.
5. Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности. Пер. с англ. и француз. М.: Прогресс, 1990 г. – 495с.
6. Еськов К.Ю. История Земли и жизни на ней: От хаоса до человека. М.: НЦ ЭНАС, 2004. – 312с.
7. Казначеев В. П., Спирин Е. А. Космопланетарный феномен человека. Проблемы комплексного изучения. - Издательство: Наука. Сибирское отделение, 1991 г. – 304с.
8. Койре А. Очерки истории философской мысли. О влиянии философских концепций на развитие научных теорий. М.: Прогресс, 1985 г. – 286с.
9. Косарева Л.Н.. Социокультурный генезис науки: философский аспект проблемы. М.: Наука, 1989 г. -160 с.
10. Кун Томас. Структура научных революций. - М.: Изд. АСТ, 2003 г. - 608ст.
11. Лакатос И. Избранные произведения по философии и методологии науки М.: Академический Проект, Трикста, 2008. – 480с.
12. Лекторский В.А.. Эпистемология классическая и неклассическая. М.: Едиториал УРСС, 2009 г. – 256с.
13. Лейн Ник. Вопрос жизни. Энергия, эволюция и происхождение сложности М.: АСТ, Corpus, 2018. — 500 с.
14. Малкей М. Наука и социология знания. М.: Прогресс, 1983 г. – 256с.
15. Мамчур Е.А.. Проблемы социокультурной детерминации научного знания. М.: Наука, 1987 г. – 125с.

16. Мирский Э.М., Юдин Б.Г. (ред.). Научная деятельность. Структура и институты. – М.: Прогресс, 1980 г. – 430с.
17. Моисеев Н.Н.. Современный рационализм. М.: МГВП КОКС, 1995 – 376 с.
18. Никифоров А.Л. Философия науки: история и методология. - М.: Дом интеллектуальной книги, 1998. - 280 с.
19. Огурцов А.П. Дисциплинарная структура науки: Ее генезис и обоснование. М.: Наука, 1988. – 256 с.
20. Поппер. К. Логика и рост научного знания. М.: Прогресс, 1983. - 605 с.
21. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: Новый диалог человека с при-родой: Пер. с англ./ Общ. ред. В. И. Аршинова, Ю. Л. Климонтовича и Ю. В. Сачкова. — М.: Прогресс, 1986.—432 с.
22. Принципы историографии естествознания. XX век. /Отв. ред. И.С. Тимофеев. - М "Наука", 1993 – 359с.
23. Разум и экзистенция: Анализ научных и вненаучных форм мышления /Под ред. И.Т. Касавина, В.Н. Поруса ... В. Н. Поруса. - СПб : РХГИ, 1999. - 402 с.
24. Саган, К. С. Космос: Эволюция Вселенной, жизни и цивилизации / [пер. с англ. А. Сергеева]. — СПб.: Амфора. 2005. - 525 с.
25. Степин В.С. Теоретическое знание. М.: «Прогресс-традиция», 2000. — 744 с.
26. Степин, В.С. В.Г. Горохов, М.А. Розов. Философия науки и техники. М.: Гардарика, 1996 г. – 400с.
27. Стивен Хокинг, Леонард Млодинов Кратчайшая история времени /; [пер. с англ. Б. Оралбекова под ред. А. Г. Сергеева]. — СПб. : Амфора. ТИД Амфора, 2006. - 180 с.
28. Традиции и революции в развитии науки. - М.: Наука, 1991. – 264 с.
29. Фейерабенд П.. Избранные труды по методологии науки. - М.: Прогресс, 1986 г. - 543с.
30. Философия науки / под ред. С.А. Лебедева: Ф56 Учебное пособие для вузов. Изд. 5-е, перераб. и доп. — М.: Академический Проект; Альма Матер, 2007. — 731 с.
31. Философия науки в вопросах и ответах. – Ростов н/Д: «Феникс» - 2006. – 352с.
32. Флек Людвиг Происхождение и развитие научного факта. – М.: Идея-Прес, Дом интеллектуальной книги, 1999. – 220с.

ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЫ

Rutrecker.org Философия <https://rutracker.org/forum/viewforum.php?f=995>

Философия науки и техники. Все для студента

<https://www.twirpx.com/files/science/phylosofy/phscience/>

Книжный клуб журнала «Элементы» <https://elementy.ru/bookclub>

Лектор _____ кандидат фiлософських наук, доцент Стуканов М.А.